

СУМСЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ

майдан Незалежності, 2, м. Суми, 40000, тел. (0542) 60-77-55, факс 63-23-41

E-mail: mail@sm.gov.ua Код ЄДРПОУ 14005581

11.07.2019 № 01-34/17304

На № _____ від _____

**Голові постійної комісії з питань
освіти, науки, культури, туризму,
спорту та молодіжної політики
Сумської обласної ради**

Про хід виконання Обласної програми правової освіти населення на 2017-2020 роки

Сумська обласна державна адміністрація надає інформацію про хід виконання у I півріччі 2019 року Обласної програми правової освіти населення на 2017-2020 роки, затвердженої рішенням Сумської обласної ради від 28.04.2017 (зі змінами).

Пункт 1.1. Виконується.

З метою підвищення рівня правової підготовки населення, учнівської та студентської молоді, працівників органів виконавчої влади та місцевого самоврядування, викладачів правових дисциплін в області проводиться інформаційно-просвітницька компанія з правової підготовки.

На виконання основних завдань Програми, з метою формування належного рівня правової підготовки з раннього віку, насамперед, у закладах дошкільної та загальної середньої освіти області дітям надаються початкові знання про норми поведінки, формуються навички їх дотримання, виховується повага до батьків, вихователів, ровесників, людей похилого віку. Правове навчання і виховання здійснюється на основі програм, рекомендацій та методичних вказівок.

Головним територіальним управлінням юстиції у Сумській області систематично проводиться робота щодо аналізу стану правової освіти населення, вивчається стан правоосвітньої, правовиховної роботи в структурних підрозділах та територіальних підрозділах Головного територіального управління юстиції у Сумській області, структурних підрозділах Сумської обласної державної адміністрації, Сумської обласної, районних і міських рад, об'єднаних територіальних громад..

Пропозиції щодо поліпшення стану правової освіти населення:

продовжувати підвищення рівня правової підготовки населення громади, учнівської та студентської молоді, громадян, які перебувають на державній службі, викладачів (учителів) правових дисциплін;

забезпечення вільного доступу громадян до джерел правової інформації;
створювати належні умови для набуття громадянами знань про свої права, свободи та обов'язки;

проводити заходи правовиховного характеру в молодіжних аудиторіях та трудових колективах;

продовжувати інформування населення щодо їх прав та обов'язків шляхом використання засобів масової інформації, інших джерел інформації.

Пункт 1.2. Виконується.

Правова освіта населення в області здійснюється через комплекс заходів виховного, навчального та інформаційного характеру, спрямованих на створення належних умов для набуття громадянами обсягу правових знань та навичок

У Сумській області сформована і діє розгалужена структура юридичного всеобучу, якою охоплено різні верстви та соціальні групи населення, представлена діяльністю громадських приймалень, консультативних пунктів, проведенням тижнів правових знань, «круглих столів», олімпіад, конкурсів, лекторіїв, лекційної пропаганди з питань правової освіти населення, висвітлення в засобах масової інформації щодо правової тематики.

З метою запобігання порушення прав громадян, гарантованих Конституцією та законами України, керівниками та спеціалістами структурних підрозділів Сумської обласної державної адміністрації надано консультації з правових питань різним верствам населення.

Головним територіальним управлінням юстиції у Сумській області вживаються заходи методичного характеру задля надання допомоги в організації та проведенні міжвідомчих координаційно-методичних рад районним та міським управліннями юстиції. На веб-сайті Головного територіального управління розміщені методичні рекомендації «Права дітей», «Як отримати спадщину», «Рекомендації зі складання позовної заяви», «Обов'язки біженців та осіб, які потребують додаткового захисту, що знаходяться на території України».

З метою підвищення правової свідомості та правової культури громадян Сумським місцевим центром з надання безоплатної вторинної правової допомоги проведено 21 захід з тематики «СтопБулінг», «Відповідальне батьківство». У травні 2019 року фахівці зазначеної установи для населення області провели тренінги в рамках роботи «Школа правової освіти»

Пункт 1.3. Виконується.

Комунальним закладом Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти проведено: лекції з правової обізнаності громадян для керівників команд III етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з правознавства у 2018/2019 навчальному році (19.01.2019) та історії (12.01.2019); лекції для вчителів громадянської освіти з питань «Освіта у сфері прав людини», «Критичне мислення як інструмент проведення правоосвітніх заходів у закладах загальної середньої освіти» (протягом 2019 року).

На курсах підвищення кваліфікації вчителів історії та суспільних дисциплін, педагогів закладів освіти області ознайомлено з методикою викладання прав людини (на прикладі навчального посібника «Шкільний календар прав людини» (схвалено для використання в загальноосвітніх навчальних закладах Науково-методичною радою з питань освіти Міністерства освіти і науки України протокол № 1 від 21.07.2016).

У 2019 році Сумський державний педагогічний університет імені А.С. Макаренка обраний для участі в пілотному проекті «Університет – простір прав людини», який впроваджується Освітнім Домом прав людини за фінансової підтримки Міжнародного фонду «Відродження». Зазначений проект дозволить привернути увагу до проблем освіти в сфері прав людини на рівні вищої школи, автономії закладів вищої освіти та зможе надати конкретні інструменти подолання найбільш серйозних прогалин у цих сферах. Основним його результатом має стати розроблення Міністерством освіти і науки України, Міністерства юстиції України, уповноваженим Верховної Ради України з прав людини, громадськими та міжнародними організаціями Концепції «Загальнодержавної програми освіти в сфері прав людини на етапі вищої освіти».

У квітні 2019 року викладачі Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка взяли участь у пленарному засіданні V Міжнародної науково-практичної конференції «Інноваційний розвиток вищої освіти: глобальний, європейський та національний виміри змін». У рамках заходу розглянуто широке коло актуальних питань інноваційного розвитку української та зарубіжної освіти. Особливу увагу було приділено вивченню досвіду європейської вищої школи, зокрема підготовки докторів філософії у галузі освітніх наук. Молоді науковці поділилися з присутніми досвідом стажувань у європейських країнах, якого вони набули як самостійно, так і за програмами Європейського союзу «Еразмус+».

Пункт 1.4. Виконується.

Державним закладом «Сумський центр перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування, державних підприємств, установ і організацій» (далі – Сумський центр післядипломної освіти) для державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування оновлено зміст навчальних програм, які розглянуто на засіданнях навчально-методичної ради центру та затверджено замовниками навчання.

Пункт 1.5. Виконується.

Протягом I півріччя 2019 року Сумським центром післядипломної освіти проведено 3 тематичні семінари для державних службовців та посадових осіб «Сучасні інструменти запобігання і протидії корупції». У рамках семінарів було опрацьовано міжнародний досвід запобігання корупції, адміністративно-правові заходи протидії корупції, відповідальність за корупційні правопорушення, правові аспекти захисту в разі корупційних правопорушень.

З метою підвищення рівня правових знань посадові особи місцевого самоврядування взяли участь з 22 до 25 квітня 2019 року в проведенні

короткострокових курсів за темою «Правове регулювання служби в органах місцевого самоврядування: актуальний стан та перспективи».

Пункт 2.1. Виконується.

Протягом зазначеного періоду Головним територіальним управлінням юстиції у Сумській області було проведено понад 600 заходів, спрямованих на вдосконалення правоосвітньої, правовиховної та профілактичної роботи з дітьми. Регіональним центром з надання безоплатної вторинної правової допомоги у Сумській області проведено 36 правопросвітницьких заходів, спрямованих на захист прав дітей, здійснено 30 мобільних виїздів. Консультації протягом січня – червня 2019 року отримали 259 громадян області.

У травні 2019 року представниками Управління державної виконавчої служби Головного територіального управління юстиції у Сумській області надано роз'яснення щодо основних правил виїзду дітей на оздоровлення, відпочинок, екскурсійні поїздки та конкурсів.

У рамках Міжнародного дня сім'ї фахівці Головного територіального управління юстиції у Сумській області інформували громадськість щодо протидії домашнього насильства, відповідальне батьківство та родинні цінності.

Пункт 2.2. Виконується.

У закладах вищої освіти області проведено зустрічі з представниками правоохоронних органів, Головного територіального управління юстиції у Сумській області, Регіонального центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги у Сумській області. У рамках тематичних зустрічей активно обговорюються проблемні правові питання та шляхи їх вирішення. Одними із пріоритетних напрямків є боротьба з проявами корупції у вишах та протидія булінгу.

Понад 200 студентів Сумського державного університету взяли участь у конкурсі наукових робіт юридичного спрямування «Я маю право!», який було проведено протягом квітня – травня 2019 року.

У травні 2019 року Сумська обласна прокуратура долучилася до проведення публічних лекцій з теми «Особливості та методика розслідувань кримінальних впроваджень корупційних злочинів» для студентів Сумського педагогічного університету імені А.С. Макаренка.

У червні 2019 року викладачі Сумського педагогічного університету імені А.С. Макаренка взяли участь в обговоренні та підготовці проекту Концепції «Загальнодержавної програми освіти у сфері прав людини» у м.Київ. У рамках заходу було опрацьовано основні напрямки щодо впровадження принципу прав людини в навчанні, нормативно-правове забезпечення в освітньому процесі.

Пункт 2.3. Виконується.

Головним територіальним управлінням юстиції у Сумській області розповсюджено 24 методичні буклети. У рамках проекту Міністерства юстиції України «Я МАЮ ПРАВО!» при Головному територіальному управлінні юстиції діє мобільна робоча група з надання безоплатної правової допомоги.

За звітний період здійснено 21 виїзд, охоплено 42 населені пункти, під час яких надано консультації громадянам з актуальних правових питань та розповсюджено буклети: «Отримуй аліменти», «Як протидіяти домашньому насильству», «Виконання рішення суду: пам'ятка для боржника!» «Виконання рішення суду: пам'ятка для стягувача», «Не знаєш, як оформити договір оренди землі?», «Не знаєш, як оформити субсидію?», «#Маскишоустоп», «Зупинимо булінг разом», «Не знаєш, як вирішити спір?».

Пункт 2.4. Виконується.

Фахівці дистанційних пунктів працюють за графіками, визначеними Конотопським, Охтирським, Сумським, Шосткинським місцевими центрами з надання безоплатної вторинної правової допомоги, здійснюючи особисті прийоми громадян, онлайн консультування, телефонне консультування. Щоквартальний графік роботи дистанційних пунктів розміщено на веб-сайті Регіонального центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги у Сумській області.

Діяльність дистанційних та мобільних пунктів доступу постійно висвітлюється на веб-сайті Регіонального центру та соціальній мережі Facebook.

Усього в області функціонує 161 дистанційний пункт. Протягом звітного періоду здійснено понад 300 виїздів фахівців мобільних пунктів доступу. Надано правові консультації, роз'яснення 1000 громадянам, із них 74 отримали «адресну правову допомогу».

Пункт 2.5. Виконується.

З метою соціального супроводу громадян України, які переміщуються з тимчасово окупованої території, військовослужбовців, які повертаються з районів проведення ООС, зокрема, інформування зазначеної категорії населення стосовно їх прав та обов'язків, безпечного переміщення, шляхів розв'язання соціально-побутових проблем, медичного забезпечення на офіційному веб-порталі місцевих органів виконавчої влади Сумської області розміщено інформаційні банери, сторінки «Захисникам України», «До уваги учасників ООС», «На допомогу захисникам Батьківщини: права і пільги для учасників ООС та членів їх сімей – підстави та порядок отримання, рекомендації, довідкова інформація», «Все про житлові субсидії», «Інформація для вимушених переселенців», де подано контактні телефони цілодобової «гарячої лінії» на базі структурних підрозділів Сумської обласної державної адміністрації, місцевих соціальних служб, управлінь Пенсійного Фонду України в Сумській області, Державної міграційної служби України у Сумській області.

Протягом I півріччя 2019 року виготовлено та розповсюджено 200 буклетів з роз'ясненнями щодо соціального захисту учасників антитерористичної операції та операції Об'єднаних сил.

Пункт 2.6. Виконується.

Усього в області проведено 54 заходи формату «вуличне інформування», у тому числі: Регіональними центрами з надання безоплатної вторинної правової допомоги – 10, місцевими центрами з надання безоплатної вторинної

правової допомоги – 85. У ході проведення таких заходів мешканцям області надано інформацію про систему безоплатної вторинної правової допомоги, розповсюджено інформаційні матеріали правопросвітницького характеру, серед яких буклети «Що таке безоплатна вторинна правова допомога та як її отримати?», «Бюро правової допомоги: ваш юридичний порадник», за проектом «Я МАЮ ПРАВО!», візитівки з контактами місцевих центрів та їх структурних підрозділів – бюро правової допомоги.

Конотопським місцевим центром проведено 30 заходів «вуличного інформування», флеш-моб, заходи для цільових груп, «лідерів думок» у громаді; Охтирським місцевим центром – 16 «вуличних інформувань»; Сумським місцевим центром – 17; Шосткинським місцевим центром – 20.

Пункт 3.1. Виконується.

З метою роз'яснення та донесення до населення основних положень чинного законодавства України, інформування громадськості про діяльність органів виконавчої влади функціонує офіційний веб-портал місцевих органів виконавчої влади Сумської області, де щодня розміщується до 7 інформаційних повідомлень на головній сторінці та до 10 оновлень на сторінках структурних підрозділів і в тематичних рубриках. Щотижня управління інформаційної діяльності та комунікації з громадськістю Сумської обласної державної адміністрації організовує та проводить до 10 медіа-заходів (брифінгів, прямих ефірів, прес-конференцій, інтерв'ю та коментарів для ЗМІ, медіа-супроводу офіційних заходів обласної державної адміністрації), за підсумками яких на всеукраїнські і місцеві ЗМІ направлялись прес-листи або інформаційні та фотоматеріали.

Протягом січня – червня 2019 року у стрічці новин на головній сторінці веб-порталу розміщено 837 інформаційних повідомлень про діяльність Сумської обласної державної адміністрації, у тому числі щодо впровадження реформ на території регіону, ініційованих Президентом України і Урядом.

Провідні ТРК області у випусках новин, тематичних передачах подали 168 сюжетів про діяльність голови Сумської обласної державної адміністрації та 226 – про роботу заступників голови Сумської обласної державної адміністрації. Усього подано в ефір понад 400 сюжетів, спрямованих на широке інформування населення області про правову політику держави, діяльність органів влади на місцях, зміни в чинному законодавстві.

Філія НТКУ «Сумська регіональна дирекція», ТРК «Відікон», ТК «СТС», ТРК «Академ ТБ» у «прямих ефірах» та тематичних передачах «Актуально про...», «Пряма мова», «Відверта розмова», «Правовий всеобуч», «Під прицілом», «Точка зору», хронометражем 10-15 хвилин, за участю представників обласної влади, територіальних підрозділів центральних органів виконавчої влади, правоохоронних органів, експертів з правових питань постійно розповідають про застосування норм чинного законодавства, роз'яснюють зміни чи нововведення, зокрема, у реалізації соціальної чи регуляторної політики.

Проведений управлінням інформаційної діяльності та комунікацій з громадськістю Сумської обласної державної адміністрації щоденний моніторинг друкованих та аудіовізуальних засобів масової інформації вказує

на те, що місцеві мас-медіа постійно приділяють значну увагу висвітленню правопросвітницької, правороз'яснювальної проблематики.

Пункт 3.2. Виконується.

В області проведено заходи спрямовані на поширення серед населення, учнівської та студентської молоді знань про державу і право, про державні символи України, державні свята, зокрема, 800 вуличних інформувань з роздачою буклетів, розроблених з відповідних питань; понад 600 виступів серед учнів; понад 200 зустрічей зі студентами закладів вищої освіти, спрямованих на поширення серед населення, учнівської та студентської молоді знань про державу і право, про державні символи України, державні свята.

У закладах культури області проведено урочисті заходи до Дня Соборності України, Дня пам'яті і примирення, Дня Конституції України, під час проведення яких використовувалися державні символи України, поширювалися знання про державу та право.

Сумським обласним краєзнавчим музеєм проведено історичну годину до Дня пам'яті Героїв Крут «Ніколи Україні не забути тих юних душ нескорений політ», тематичний захід «Реквієм Небесній Сотні» (зустріч молоді з учасниками Революції Гідності), презентацію фотодокументальної виставки «Соборність України: під прапором волі». У Сумському обласному художньому музеї імені Никанора Онацького проведено виховну годину «Моя країна – Україна!».

У Сумській обласній філармонії відбувся концерт творчих колективів та окремих виконавців філармонії «Ми браття козацького роду» до річниці створення Державного гімну України та тематичний захід «Навіки єдина», присвячений 100-річчю прийняття Акта злуки Української Народної Республіки і Західноукраїнської Народної Республіки.

У січні 2019 року в Сумському обласному академічному театрі драми та музичної комедії імені М.С. Щепкіна відбулося культурно-мистецьке свято з нагоди 100-річчя Соборності України «Україна – єдина країна», де було розгорнуто виставку «Рушнікова Сумщина» з фондів Сумського обласного художнього музею імені Н.Онацького, Сумського обласного краєзнавчого музею, творів студентів та викладачів Сумського вищого училища мистецтв і культури імені Д.С. Бортнянського.

До дня вшанування Героїв Небесної Сотні у Сумській обласній універсальній науковій бібліотеці розгорнуто загальнобібліотечний перегляд літератури «Герої не вмирають, просто йдуть з Майдану – в небо», на якому представлено матеріали про трагічні події Революції Гідності. Організовано виставку-інсталяцію «Вічна слава героям Небесної Сотні», «Вони повинні жити в нашій пам'яті!», проведено вечір пам'яті «З Україною в серці», виховну годину «Герої не вмирають – поки їх пам'ятають», книжкову виставку «Небесна Сотня! Вічна слава героям!».

У бібліотеках Сумської міської централізованої бібліотечної системи до річниці створення Державного Гімну України проведено виставку-вшанування «Символ національної і державної величі...», історично-музичну

годину «Свято Гімну України», інформаційний дайджест «Ще не вмерла Україна», музичну презентацію «Гімн наш народився з духу України», патріотичну хвилину «Звучить Гімн України», музично-історичне досє «Наш Гімн України», музичну годину «Свобода, рівність і братерство: День Гімну України».

З метою популяризації державних символів України в Лебединській центральній районній бібліотеці та сільських бібліотеках району розміщено плакати «Україна – правова держава», «Державний Гімн України», «Державний Герб України», «Державний Прапор України». Закладами культури району проведено засідання клубу «Патріот» на тему «Тобі народе мій, здобутки України», годину історичної правди «Понад Крутами – вічність у сурми сурмить», засідання «круглого столу» «Державні символи України», інформаційну хвилину «Я люблю свою Україну!», оформлено книжкові виставки «Соборність України», «Україна – це велика родина», «Україно! Соборна державо, сонценосна колиска моя», «Соборна держава», «Соборна наша Україна одна на всіх, як оберіг».

Закладами культури Недригайлівської селищної ради проведено тематичні вечори «Від Соборності України до її Незалежності», «Моя родина – це вся Україна», «З Україною в серці», «Україно, соборна державо», історичні години «Від історії злуки – до омріяної злагоди», «Соборність України: від ідеї до життя», «Соборна мати – Україна, як оберіг одна на всіх», «Україно, соборна державо, сонценосна колиско моя», «Соборність українського духу», акцію «Вони віддали своє життя за наше право жити краще», мітинг «Герої не вмирають», інформаційну годину «Ми пам'ятаємо», історико-пізнавальний екскурс «Пам'яті Героїв Небесної Сотні», відео-презентацію «Діти Майдану», хвилину-спогад «Тебе я любив. І любив Україну», урок пам'яті «Герої не вмирають» тощо.

Закладами культури міста Охтирка проведено маніфестацію до Дня Соборності України, акцію пам'яті до Дня Героїв Небесної Сотні «Їх дух не зламний і безцінний подвиг». Працівниками КЗ «Охтирський міський краєзнавчий музей» проведено історичні години «В єдності наша сила», «Шлях до соборності», «Україні – бути єдиною», лекції «З гідністю і свободою у серці» тощо.

До Дня пам'яті та примирення і 74-ї річниці перемоги над нацизмом у Другій світовій війні закладами культури проведено тематичні культурно-мистецькі заходи. У місті Путивль відбулася обласна культурно-просвітницька акція «Війна. Перемога. Пам'ять» за участю творчих колективів закладів культури Сумської області. У Сумській обласній філармонії відбувся концерт творчих колективів та окремих виконавців «Пам'ятаємо і перемагаємо». У Сумській обласній універсальній науковій бібліотеці діяла виставка Українського інституту національної пам'яті «Тріумф людини. Мешканці України, які пройшли нацистські концтабори». Краєзнавчі музеї області провели уроки мужності «Маки пам'яті», вахти пам'яті «Герої живуть, доки про них пам'ятають».

Пункт 3.3. Виконується.

Комунальним закладом Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти проведено курси підвищення кваліфікації вчителів основ правознавства закладів загальної середньої освіти та викладачів закладів професійної (професійно-технічної) освіти.

Змістом навчальних програм Сумського центру післядипломної освіти передбачено вивчення нового законодавства України та оновлення знань щодо внесення змін до відповідних актів законодавства з метою відображення сучасних потреб державотворення, реалізації положень Стратегії сталого розвитку «Україна – 2020» та тенденцій соціально-економічного розвитку країни та регіону, вирішення актуальних проблем державного управління та розвитку громадянського суспільства, проведення структурних реформ та, як наслідок, підвищення стандартів життя, забезпечення чесного і неупередженого правосуддя, упровадження ефективних механізмів протидії корупції. Протягом I півріччя 2019 року на базі Сумського центру післядипломної освіти з питань вивчення основ правознавства, відповідних актів законодавства підвищили кваліфікацію 294 особи, із них 248 – державні службовці, 46 – посадові особи місцевого самоврядування.

Пункт 3.4. Виконується.

Управлінням інформаційної діяльності та комунікацій з громадськістю Сумської обласної державної адміністрації протягом січня – червня 2019 року було виготовлено постери на борди (18) та сітілайти (9) з теми «Забули про аліменти? Забудьте про подорожі! Забудьте про авто!», «Зупини домашнє насильство»; плакати формату А-4 «Якщо ваша дитина агресор» (3000), плакати формату А-3 «Стобулінг» (500).

Пункт 4.1. Виконується.

З метою покращення правової інформованості та підвищення правової культури користувачів Сумської обласної бібліотеки для дітей здійснювалась передплата журналу «Історія та правознавство».

Фонд бібліотек Сумської міської централізованої бібліотечної системи задовольняє правові інтереси користувачів. Міські бібліотеки отримують значну кількість відповідних періодичних видань, їх фонди постійно поповнюються новими друкованими виданнями з правових питань. У центральній міській бібліотеці для виконання складних довідок використовується електронна інформаційна база «Законодавство». До послуг читачів, які детальніше зацікавилися темою, надаються ресурси довідково-бібліографічного апарату бібліотеки: словники, довідники, енциклопедії, а також каталоги і картотеки, у яких відкрито спеціальні рубрики, усі матеріали за темою з періодичних видань описуються, а відповідні картки додаються у каталоги і картотеки.

З метою підвищення рівня правової освіти населення району, створення належних умов для набуття громадянами правових знань в бібліотеках Конотопського району діють Публічні центри регіональної інформації, де зберігаються в теках та надаються в користування читачам наступні документи: закони України, що опубліковані у періодичних

виданнях, постанови, рішення районної ради, селищної та сільських рад, розпорядження голови районної державної адміністрації щодо соціального забезпечення, земельного законодавства тощо. З метою надання актуальної правової інформації в районній, Вирівській, Попівській, В.Самбірській, Привокзальній сільських бібліотеках використовуються ресурси глобальної мережі, що дозволяє оперативно отримувати інформацію про зміни в законодавстві, особливості діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування. Для покращення обслуговування користувачів у бібліотеках найбільш актуальні матеріали збираються у теки та інфокейси за темами: «Юрист консультує», «Пенсійна реформа», «Соціальний захист населення».

У фонді бібліотек Лебединського району зібрано видання законодавчих актів, юридична енциклопедія в 6 томах, популярна юридична енциклопедія, довідники з права тощо. Формуються накопичувальні папки законодавчих документів і коментарів до них. Користувачі бібліотеки отримують консультацію та практичну допомогу в пошуку необхідної їм інформації у галузі пенсійного, житлового, земельного, сімейного законодавства тощо.

Липоводолинською центральною районною бібліотекою імені Л.Новиченка на I півріччя 2019 року передплачено газету «Урядовий кур'єр». До бібліотек Охтирської міської централізованої бібліотечної системи надійшли інформаційні буклети від центру безоплатної вторинної правової допомоги.

У Шосткинській центральній міській бібліотеці для задоволення інформаційних потреб в систематичній картотеці статей виділено рубрики «Закони України», «Пенсійна реформа», «Органи державної влади». Постійно поповнюються папки-досьє «На допомогу переселенцям і учасникам АТО», «Земельно-правові питання», «Правові норми пенсійного забезпечення», «Праця і зарплата: правові питання», «Житлово-комунальні послуги: консультації юриста».

Пункт 4.2. Виконується.

Сумською обласною універсальною науковою бібліотекою оформлено книжкові виставки «Я маю право», «Вивчаю! Знаю! Дію!», «Подорож країною закону».

Протягом I півріччя 2019 року в Сумській обласній бібліотеці для дітей проведено правову подорож «Стежками наших прав», юридичну вікторину «Права дитини», абетку правової мудрості «Права дитини всі мусять вивчити сумлінно».

Бібліотеками Сумської міської централізованої бібліотечної системи проведено відповідну роботу за такими напрямками: захист прав дітей та жінок: аліменти, протидія насильству; захист прав аграріїв; захист прав підприємців; протидія корупції; порядок вирішення суперечки; права оформлення субсидії; права у сфері правосуддя; права учасників антитерористичної операції, операції Об'єднаних сил, ветеранів війни; права тимчасово переміщених осіб; права осіб з інвалідністю; права громадян під час спілкування з правоохоронними органами; захист права власності «Знаю! Дію! Захищаю!». Оформлено правовий стенд «Права дитини», виставку-

орієнтир «Правовий простір родинного виховання», проведено годину застереження «Увага! небезпечні ігри: смерть, як модне захоплення», сторітелінг «Права людини очима дітей», перегляд відеороликів щодо шахрайства у банківській сфері «Шахрайства з банківськими картками, як не стати жертвою».

У бібліотеках Білопільського району оформлено книжково-ілюстраційні виставки, перегляди літератури на теми: «Молодь. Право. Закон», «Закони нашого життя», «Закон і право для всіх єдині», «Закони моєї держави», «Держава і право». Закладами культури спільно із загальноосвітніми школами проведено години права «Знай свої права», «Конвенція ООН про права дитини»; інформаційні години «Закон обов'язковий для всіх»; зустрічі з працівниками правоохоронних органів, правознавчі мандрівки «Великі права маленької людини»; правовий ринг «Ми кращі знавці права».

У бібліотечних закладах Буринського району для слухачів «Університету третього віку» проведено зустріч із спеціалістами Буринського об'єднаного управління Пенсійного Фонду України в Сумській області «Пенсії по-новому», урок права «Які права я маю».

У Глухівській центральній районній бібліотеці останньої середи кожного місяця проводяться безкоштовні юридичні онлайн консультації центру правової допомоги, постійно діють правознавчий інформ-центр «Орієнтири в новому законодавстві», практична консультація «На допомогу платнику податків». У всіх бібліотеках системи діють правові виставки «Права свої знай! Обов'язки не забувай!», інформаційна виставка «Вибори – 2019». У клубних закладах проведено виховну годину «Подорож у країну права», інформаційну годину «Закон і ми», годину спілкування «Вчимося жити в правовій державі», лекцію «Права і обов'язки громадян України», лекцію «Подорож країною закону та права», інформаційну годину «Діти. Закон. Покарання».

Закладами культури Конотопського району проведено інформаційні зустрічі «Безоплатна правова допомога – запорука рівних можливостей доступу осіб до правосуддя», інформаційні години «Безпека в сучасному суспільстві. Захист у кримінальних ситуаціях», організовані тематичні виставки «Держава. Право. Закон», виставки-панорами «Зроби правильний вибір».

У бібліотечних закладах Липоводолинського району створено постійно діючі куточки правової інформації «Юридичні консультації», «У Вас запитання – у нас відповідь» тощо. Організуються виставки одного документа «Увага! Новий закон», «Увага! Нова постанова». Постійно поповнюються новими рубриками систематичні картотеки статей. Працівники бібліотек інформують користувачів бібліотек про їх громадянські, соціальні права, орієнтують в новинках законодавства та соціальних гарантій шляхом індивідуальної, групової та масової роботи. Створено інформаційні куточки «Жити за законами держави», «У вирі

правової інформації». Проводяться презентації правових рубрик жіночих журналів «Жінки за рівні права».

У Лебединському районному краєзнавчому музеї проведено інформаційну годину спілкування «Система захисту прав людини в Україні». Сільськими закладами культури проведено засідання у форматі «круглого столу» «Я маю право», бесіду «Не знання Закону – не звільняє від відповідальності!», інформаційну хвилинку «Мої права – моє життя».

Закладами культури Недригайлівської селищної ради проведено лекції «Особливості прав неповнолітніх у трудових правовідносинах», «Шлюбний контракт та порядок його укладання», «Контрактна форма навчання», «Проблема насильства над дітьми у сучасному суспільстві»; вечори-зустрічі «Проблеми серед молоді», «Закон – правові знання», «Герої нашого часу»; години спілкування: «Права людини – найвища цінність», «Школа – територія прав людини», «Особиста гідність», «Безпека життя», «Громадська позиція».

У закладах культури Роменського району проведено правознавчий лабіринт «Перехрестя Мудрого Закону», вікторину «Великі права маленької дитини», правознавчу подорож «Подорож у країну права», правознавчі години «Дитинство під захистом законів», «Права. Закони. Обов'язки», «Ви маєте право на життя», години спілкування «Ти – особистість, ти – громадянин», «Знання і повага прав людини – шлях до взаєморозуміння», години правових знань «Закон захищає дитинство», «З дитинства знай свої права», «Правопорушення і наслідки», прес-інформацію «Право є втілення добра і справедливості», «Закони за якими ми вчимося, працюємо, живемо», вікторину-подорож «Правова подорож Україною». Оформлено інформаційні стенди «Правові знання – громадянам», «Закони нашого життя», «Ти громадянин України», «Свої права ти добре знай, їх шануй і захищай», «Є права у кожного із нас», «Наш закон – наша сила», «Право у нашому житті», «Через правову освіту до правової держави», «Закони, за якими ми живемо», «Захищаємо свої права, пам'ятаємо про обов'язки», «Правила і закони в твоєму житті», «Свої права ти добре знай», «Дотримання законів України – обов'язок кожного громадянина».

Закладами культури Путивльського району проведено пізнавальні бесіди «Інтернет і право», інформаційні викладки «Україна: вибори 2019», інформзнайомство «Україну будує кожен з нас», хвилинку-інформінку «Не голосуй сліпо».

У рамках «Університету третього віку» та проекту «Активне довголіття» у Ямпільському районі проведено годину дозвілля «Пенсійний вік – не завада саморозвитку». Фахівці центральної районної бібліотеки розповіли про низку ініціатив Уряду у сфері забезпечення відкритого та прозорого урядування (електронні послуги, відкриті дані, доступні державні реєстри), а також про використання Інтернет-ресурсів у повсякденному житті.

Пункт 4.3. Виконується.

На офіційних веб-сайтах органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування забезпечено постійне висвітлення актуальних правових питань, роз'яснення актів чинного законодавства та практики його застосування, діяльності правоохоронних органів по боротьбі зі злочинністю та корупцією, попередження та профілактику правопорушень, а також запроваджено регулярні рубрики та тематичні сторінки із цих питань.

На офіційному веб-сайті Головного територіального управління юстиції у Сумській області забезпечено постійне висвітлення актуальних правових питань, роз'яснення актів чинного законодавства та практики його застосування, діяльності правоохоронних органів по боротьбі зі злочинністю та корупцією, попередження та профілактики правопорушень, а також запроваджено регулярні рубрики та тематичні сторінки із цих питань, наприклад, «Консультує Міністр юстиції України».

Пункт 5.1. Виконується.

Структурними підрозділами Сумської обласної державної адміністрації постійно здійснюється надання безоплатної правової допомоги громадянам України, іноземцям, особам без громадянства.

Розгляд звернень про надання безоплатної первинної правової допомоги, а також організація особистого прийому осіб з питань надання такої допомоги здійснюється в порядку, визначеному Законом України «Про безоплатну правову допомогу». Працівники юридичної служби надають правові консультації з питань, що належать до їх компетенції, а також розглядають звернення громадян, звернення та запити народних депутатів України.

Проблемних питань щодо звернень громадян не виявлено.

Пункт 5.2. Виконується.

Для покращення якості надання правової допомоги громадянам, спрощення процедури її отримання в Головному територіальному управлінні юстиції у Сумській області працює онлайн-приймальня, скористатись якою можуть усі бажаючі.

При бібліотеках Сумської міської централізованої бібліотечної системи для громадян міста працюють безкоштовні «Юридичні клініки». Найбільш активно вони працюють у центральній міській бібліотеці та в бібліотеках-філіях № 8, 11 та 17.

Пункт 5.3. Виконується.

Важливими напрямками правової допомоги малозабезпеченим верствам населення є робота юридичних клінік, створених при закладах вищої освіти, що готують фахівців-юристів.

Такі клініки працюють на базі Сумського національного аграрного університету «ДОВІРА», Сумської філії Харківського національного університету внутрішніх справ «Правова допомога», а також юридичної клініки Сумського державного університету.

Протягом I півріччя 2019 року студентами, членами юридичної клініки Сумського державного університету надано понад 30 консультацій правового характеру для малозабезпечених верств населення.

Пункт 5.4. Виконується.

Фахівці регіонального центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги у Сумській області протягом січня – червня 2019 року провели 7 заходів щодо запобігання булінгу в освітньому середовищі, навчання алгоритму дій при виявленні дітей у стані наркотичного сп'яніння, захисту прав дітей-сиріт.

Конотопським місцевим центром з надання безоплатної вторинної правової допомоги проведено 131 захід. Охтирським місцевим центром з надання безоплатної вторинної правової допомоги проведено 41 правопросвітницький семінар та конференції з питань надання безоплатної вторинної правової допомоги.

Сумським місцевим центром з надання безоплатної вторинної правової допомоги організовано та проведено 27 заходів (семінари на теми: «СтопБулінг», «Система безоплатної правової допомоги», «Про систему безоплатної правової допомоги в інфекційному відділенні Білопільської центральної районної лікарні»).

Шосткинським місцевим центром з надання безоплатної вторинної правової допомоги всього проведено 19 заходів.

Пункт 5.5. Виконується.

Протягом звітнього періоду регіональним центром з надання безоплатної вторинної правової допомоги у Сумській області розроблено 22 методичні рекомендації для органів місцевого самоврядування, поширено 813 примірників правової поліграфічної продукції, проведено 17 пілотних тренінгів для посадових осіб органів місцевого самоврядування.

Охтирським місцевим центром з надання безоплатної вторинної правової допомоги розроблено 4 інформаційні буклети «Активне/пасивне виборче право», «Адміністративна відповідальність неповнолітніх», «Цивільно-правовий договір», Сумським місцевим центром з надання безоплатної вторинної правової допомоги – 1 зразок методичних рекомендацій та 6 пілотних тренінгів «Школа правової освіти населення», Шосткинським місцевим центром з надання безоплатної вторинної правової допомоги – 15 методичних рекомендацій для органів місцевого самоврядування, поширено 225 примірників розробленої правової поліграфічної продукції, проведено 8 пілотних тренінгів для посадових осіб органів місцевого самоврядування.

Пункт 5.6. Виконується.

Конотопським місцевим центром з надання безоплатної вторинної правової допомоги постійно ведеться робота з розвитку партнерських мереж та взаємодії з органами місцевого самоврядування, проведено моніторинг мережі суб'єктів надання безоплатної первинної правової допомоги. На базі місцевого центру проходять навчання параюристів із числа студентів Конотопського індустріально-педагогічного технікуму, які навчаються за спеціальністю «Соціальна робота» та проживають у районах території обслуговування.

Охтирським місцевим центром з надання безоплатної вторинної правової допомоги у I півріччі 2019 року проведено індивідуальні заняття з параюристом-студентом Полтавського кооперативного технікуму за спеціальністю «Правознавство».

З метою підвищення правової обізнаності мешканців віддалених громад та вирішення їх питань у правовому полі, надання правових консультацій Шосткинським місцевим центром з надання безоплатної вторинної правової допомоги у січні 2019 року додатково залучено 2 параюристи, які надавали відповіді на запитання з рубрики «Рідне право», вирішували правові задачі за допомогою карток «Життєва ситуація», демонстрували свої акторські вміння під час «Загадки Феміди».

Пункт 6.1. Виконується.

З метою підвищення рівня правової культури, формування громадянської компетентності учнівської молоді та виховання її в дусі поваги до прав людини в закладах освіти області з 27 травня до 02 червня 2019 року проведено Тиждень правових знань, приурочений до Дня захисту дітей.

У рамках проведення Тижня правових знань у закладах освіти області організовано та проведено тематичні заходи інформаційного, освітнього та виховного характеру: лекції, бесіди, виховні години з тем «Правова культура – шлях до побудови правової держави», «Правопорушення – юридична відповідальність», «Забезпечення прав та свобод людини в Україні», «Право в нашому житті», «Діти України про свої права», «Мої права», «Як захистити свої права»; морально-правові експрес-ігри «Правовий калейдоскоп», «Подорож країнами закону, права та моралі», «Юридичний футбол», гра-мандрівка «Права людини на Україні»; конкурси малюнків «Мирна країна – щаслива дитина», правові турніри «Ми – кращі знавці права»; вікторини «Права та обов'язки батьків та дітей»; перегляд науково-пізнавальних фільмів «Історія прав людини», «Молодь за права людини», «Ти і поліція».

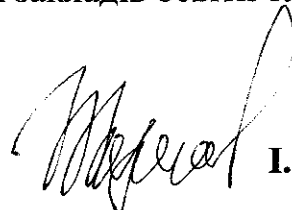
Протягом Тижня правових знань у закладах освіти області поновлено матеріали постійно діючих куточків правової інформації, оформлено тематичні виставки та стенди «Права дитини – майбутнє України», «На захист інтересів громадян».

Пункт 6.2. Виконується.

Протягом I півріччя 2019 року у закладах освіти, культури проведено інформаційно-просвітницькі заходи: понад 800 тематичних бесід, 920 годин спілкування, юридичних калейдоскопів, вікторин, конкурсів. Оформлено майже 300 книжкових виставок та куточків правової інформації.

Кращий досвід щодо здійснення правової освіти висвітлюється в засобах масової інформації та веб-сайтах закладів освіти та культури області.

**Тимчасово виконуючий
обов'язки голови**

І. КУПРЕЙЧИК